

KMETOVOALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje **Gustav Pirc**, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inzerat na celi strani 16 gld., na 1/2 strani 8 gld., na 1/4 strani 5 gld. in na 1/8 strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 5.

Št. 13. V Ljubljani, 15. julija 1891. Leto VIII.

Obseg: Molji. — Lonec za kisavo. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Tržne cene. — Inserati.

Molji.

(Ob enem odgovor na 169. vprašanje.)

Molji delajo po hišah velikansko škodo, zato menimo, da je prav, ako v kmetijskem listu obširneje opozorimo naše gospodarje na načine, kako jih zatirati, vsaj je ohranjenje notranje hišne oprave in obleke tudi kmetovalcu, ki hoče uspevati, ravno tako potrebno, kakor ohranjenje gospodarskega imetja. Moljev imamo raznih vrst, ki nam povsod silijo v stanovanja.

Oni nam razjedajo in razdevajo dragoceno krznino, suknena in volnena oblačila, žimnice in pernice na posteljah, naslanjače, sedala in drugo z živalsko dlako nagačeno pohištvo. Takisto kvarijo molji ptice in sesalce po prirodopisnih muzejih, kajti pred njimi ni varna nobena stvar, ki je od perja ali pa od živalske dlake. Vrhu tega se še hitro plodijo, tudi majhni so in delajo tako na skrivnem, da jim človek navadno pride na sled šele tedaj, ko je uže na škodi. Še vesel mora biti, ako jim ustavi pogubno delo in da reši vsaj nekaj. Jeseni, ko si je treba poiskati toplejše obleke, toži se vse vprek na molje. Temu so razorali suknjo, da jo bode mogel obleči samo še za silo, a onemu so jo

prevotlali in sklestili tako, da ni več za nobeno rabo. In vender je siromak mislil, da jo bode nosil vsaj še tri zime, če ne več. Najmenj belijo molji glavo tistemu, ki ima eno samo suknjo, ki jo nosi po leti kakor po zimi, o petkih in svetkih. Kajti tega ni še nihče videl, da bi bili molji komu suknjo požrli na živem životu. Kakor druga kvarljiva svojat, tudi oni niso prijatelji belemu dnevu, še menj pa dežju in vetru.

Molji so metuljčki, zelo mičkeni metuljčki. Znati jih je po strčči glavi, po drobnem telesci in po ozkih in dolzih resastih krilih, ki so v miru v podobi strehe zganena, ali pa okoli trupla ovita. Na glavi nosijo dlakav čop in poleg velikih oči precej dolge nitkaste tipalnice. Nekaj posebnega so dolge resice, s katerimi so krila zadaj obrobljena. Te resice tudi delajo, da so krilca videti širja, nego so v resnici. Metuljčki se pokažejo časi uže meseca maja in letajo najrajši zvečer. Po dnevi sedi mirno po temnih kotih, ako ga hočeš prijeti, smukne urno izpod prstov in navadno uide. Ako loviš letečega, pade hitro na tla in se skrije v kako razo. Največ so neznatne barve, sivkasti ali rjavkasti, ali vender nahajajo se med njimi prelepo risani in pisanji metuljčki. Ako jih s povečalom

Podoba 22.

ogleduješ, priznati ti bode, da so molji najkrasnejši metulji. Ali kdo jih gleda?

Molj v popolni podobi kot metuljček ne dela nikakršne škode, ker nima grizocih čeljusti, temveč samo zvito srkalo. Škodljiv je le v svoji mladosti, ko je še ličinka, rekše: gosenica. Moljeva samica znese predrobna bela jajčka na primerno mesto, kjer mladi takoj najdejo hrane. Gosenice so drobni, belkasti črvički rjavoglavci. Vsak tiči v majhni cevki, katero si je spolstil od zgrižene robe. Ta cevka je na obeh koncih odprta, in gosenica jo vlačí vedno s seboj. Pod zimo jo prilepi na kakšno steno, bodisi v omari, bodisi na zid in šele prihodnje vzpomladi se v njej izpremeni v bubo, iz katere naposled izide metulj.

Moljev se ubraniš najbolje s tem, da suknelo in volneno obleko, krznino in kar je še družih taci stvari, večkrat obešaš na zrak in na sonce ter ob tej priliki vse dobro iztepeš in učistiš. V shrambah pa imej vse v platnenih rutah zavito. Resnica je tudi, da nekatere močno dišeče tekočine odvrčajo molje, tako n. pr. terpentinsvo olje, karbolova kislina in petrolej. Sitno je samo to, da vse te stvari tudi človeku smrde in da nobeden ni prav pri volji take duhove imeti v stanovanji. Pravi perzijski prah proti mrčesom med obleko potresen tudi odganja molje.

Po naših hišah bivajo posebno štiri vrste moljev, namreč: močni molj, suknerski molj, krznarski molj in perni molj.

Prvi je močni molj. Metuljček ima belo glavo, prednja krila so siva in temno morogasta ter imajo v sredi tri črne pike v eni vrsti; zadnja krila so jasnejša. V miru drži krila ravno. Njega gosenica živi v moki, v otrobih, pa tudi v volnenih tkaninah in v dlaki. Metuljček leta zvečer in po noči skoro vse leto.

Suknerski molj ima srebrnasta krila in na korenu ob hrbtu na vsaki strani belo piko. Gosenica živi v suknu, v volnenih oblekah, v preprogah, posteljah, v sedalih in tudi v krznu. Metuljček leta uže meseca maja, in za tri mesece je gosenica uže dorasla.

Krznarski molj nosi na glavi čop rumenkaste dlake; prednja krila so rumenkasta, zadnja sivkasta, a oboja se močno svetijo, kakor bi bila od svile. Prednja krila imajo navadno — pa ne vselej — dve manjši temni piki v gornji polovici in eno večjo v spodnji.

Ta molj polaga svoja jajca najrajši na mrtvo živalsko dlako, torej na krznino, žimo, nagačene živali, pa tudi na volneno obleko. Po hišah, kjer se temu mrčesu ne stopa krepko na prste, videti je jeseni in po zimi na stenah in na stropu vse polno visečih mešičkov s prezimujočimi gosenicami. Te mešičke je treba skrbno obrati ali omesti ter jih pohoditi ali pa sežgati. Da ti ne oglojejo dragocene krznine, prezrači in učisti jo precej vzpomladi, potem jo s perzijskim prahom potreseno in v prtenino zavito hrani med perilom, v katero nobeden molj ne zahaja. Samo ob sebi se razumeva, da suha vročina zamori tudi krznarskega in sploh vsacega molja.

Četrti v tej malovredni družbi je:

Perni molj. Perni molj je krznarskemu močno podoban, zlasti tacemu, ki na prednjih krilih nima nikakršnih pik. Prednja krila so jasno rumena in nagibljejo nekoliko na polteno, zadnja so pa blede-sivkasta in se svetlikajo rumenkasto. Tudi so ožja in na koncih ostreje prirezana, nego pri krznarskem, ki je vrhu tega za mrvo večji.

Živi v perji, pa tudi v vsaki drugi tvarini, ki je narejena od živalske dlake. Glede zatora velja o njem vse, kar smo prej o družih povedali.

Po raznih knjigah in po časopisih hvalijo se in priporočajo hitri in gotovi pomočki proti moljem brez konca in kraja. Lahko bi ž njimi napolnil nekaj strani. Tega vendar ne storim, ker bi mi bralci za to vedeli slabo hvalo. Enega samega mislim tukaj omeniti, če tudi mu sam ne dam mnogo vere, ali poskuša se lahko, in toliko vem, da škoditi ne more. Ta mnogo hvaljeni moljski strah je neka rastlina, rastoča pri nas povsodi okoli hiš, ob potih in po mejah in cvete od junija do jeseni. Imenuje se medena detelja, tudi kokotec, nemški: Steinklee, latinski: Melilotus officinalis. Ta rastlina zraste časi možu do pasa in ima trojzate liste (peresa), rekše, zmerom stoje po trije listi skupaj. Drobni, lepo rumeni in močno dišeči cveti nabrani so v podolgastih grozdih. Te rastline torej natrgaj in potakni nekoliko vršičev med obleko, po posteljah in povsodi, kjer ti molji zadajajo strah. Vsi molji pobegnejo in družih ne bode blizu, ako medene detelje hvalilci — resnico govore. V ostalem poskuša se lahko, kakor sem uže zgoraj rekel.

Lonec za kisavo.

H. Bechman piše kmetijskemu listu „Oeconomu“ to le: Razodeti vam hočem, kako sem si naredil lansko leto za domačo rabo kisavo od zelja in repe, to je, kako praktično sem si izmislil obteženje kisave. Ko je bilo zelje v lonci, pogrnil sem je po vrhu s čisto ruto, kar se itako mora vselej storiti, in položil sem na njo pripravo za stiskanje. Podoba 21.

jo kaže. To je navadna pokrova, ki gre natanko v odprtino lončev. Na pokrovo je pribita deska, 25 $\frac{1}{2}$ m dolga in spodaj 10 $\frac{1}{2}$ m široka. Da more ta pokrova pritiskati na kisavo, privezan je dvojen motvoz na en roč lonca, potem potegnen čez desko in zopet privezan na drugi roč lonca. Na vsaki strani na sredi potisneta se med motvoza klinci, s katerima se motvoz napne, kakor pri ročni žagi. Ako motvoz čez nekaj časa odjenja, pa se zopet napne.

Podoba 22. kaže lonec s kisavo, ki je z ravnokar popisano pripravo stisnena, in sicer bolje in silneje, nego s kamenjem. Druga velika prednost te priprave je tudi snaga. Kadi je tudi na ta način lahko stiskati.

Podoba 21.

Vprašanja in odgovori.

Drugi odgovor na 153. vprašanje. Jagujeta, in sicer ovne in ovce, **vzhodno-frizijskega ovčjega plemena** je dobiti pri podpisaneu, kateri je lansko leto, takrat kakor kranjska kmetijska družba, kupil v Hebu 5 ovac in ovna tega plemena.

Josip Rijavec, v Šempasu (hiš. št. 9) na Goriškem.

Vprašanje 169. V moji hiši mi delajo molji strašansko škodo, vse razjedajo, in če kakšno volneno blago spravim le za en mesec, pa je uže načeto od moljev. Izvolite mi svetovati, **kako pregnati molje?** (P. R. v D.)

Odgovor: Ker bi obširen odgovor na to vprašanje utegnil marsikoga zanimati, priobčujemo ga na drugem mestu današnje številke. Popis moljev je posnet iz izvrstne Erjavčeve knjige „Škodljive živali“.

Vprašanje 170. Zelo mi ugaja, da so v „Kmetovalci“ razne cene naznanjene. Jaz imam tudi na prodaj kakih 10.000 $\frac{1}{2}$ suhih češpelj, zato prosim, naznanite mi trgoveca, da bi mu jih prodal po ceni, zaznamenovani v „Kmetovalci“. (J. S. v Z. T.)

Odgovor: Kmetijska družba naša, oziroma uredništvo tega lista, radovoljno ustreže vsakemu, ki se obrne do nje, seveda kolikor jej je mogoče. Da bi pa družba tudi za vsakovrstno kupčijo posredovala, to pa vendar ne gre. Bodi nam dovoljeno na tem mestu nekaj o tržnih cenah Dunajskih omeniti in posebe o cenah suhim češpljam. Mi posnemamo te cene vedno iz najnovejših Dunajskih tržnih poročil, zato pa nikakor ne moremo vedeti, katere Dunajske tvrdke plačujejo blago po tej ceni, kar je mnogo čitateljev našega lista uže od nas zahtevalo. Kar se pa tiče suhih češpelj, pa je v „Kmetovalci“ zapisana cena vedno za slabše blago, ki pa vendar ni na dimu sušene, torej je ta cena še vedno veliko viša, nego za slabe naše češplje. Cena češpljam je zavisna od njih debelosti, tako na pr. pravi zadnje tržno poročilo: Češplje, ki jih gre 70 do 75 na kilogram ($\frac{70}{75}$), so po 34 gld.; $\frac{80}{85}$ češplje so po 32 gld., $\frac{90}{100}$ češplje po 29 gld., $\frac{110}{120}$ češplje po 28 gld. in navadno tržno blago po 26 gld. meterski cent.

Vprašanje 171. Imam kravo, katera nosi uže tri tedne čez rok. Ker se bojim kake nesreče, prosim pouka, kaj mi je s kravo početi? (J. P. v C. pri Gorici).

Odgovor: Da krava nosi uže tri tedne čez rok t. j. čez 9 mesecev, to prav nič ne de, ker čas 9 mesecev je le povprečen, a krava lahko donosi popolnoma zdravo tele uže v 230 dneh, pa ravno tako lahko podaljša ta čas na 321 dni, t. j. skoraj na 11 mesecev. Bodite torej brez skrbi, če je krava le drugače zdrava.

Vprašanje 172. Imam konja, kateremu je počilo kopito po črez, sedaj še ne močno, a da bi ne šla razpoka naprej in da bi se mi konj ne pokvaril, prosim pouka, kako ravnati s kopitom, da je ozdravim? (J. P. v Č.)

Odgovor: Rog na roženi steni počí ali se razkolje včasih poprek ali počez. Primeri se to večidel po nadkopitnih nastopih in sploh po ugnidah ali operacijah žilnatega nadkopitnega svitka, pri katerih se je kaj te žilnate spletenice odrezalo. Znano je, da rog stene raste iz tega svitka. Ko je torej bil na ta ali on način poškodovan, zaostala je za tisti čas rast rogu in posledek zaostale rasti je, da roga manka, in to je — poprečna razpoklina. Prav za prav je le začasno prejenjanje rasti stenskega roga. Iz tega se tudi lahko razume, da se taka razpoklina nikdar ne zaraste in da izgine le takrat, ko je pri vsakem podkovanji stena bila porezana, da je razpoklina vedno niže šla in zadnjič bila celo odrezana. Iz tega se pa tudi razvidi, da kolikor daljšo pot ima razpoka od zgoraj dol, toliko dalje časa traja, da izgine. Na prstni steni se računí sploh blizu 1 leto, na prvi polovici stranske stene okoli 9 mesecev, na drugi polovici te stene pa 4 do 6 mesecev. Poprečne razpokline ne pomenijo veliko in same po sebi ne potrebujejo nobenega ozdravljanja, ker zdravnik tudi ne more storiti ničesar nego to, da dá razpoko zamazati s smolo, da se prah vanjo ne nabira. Le takrat, ko bi razpoka vseskozi šla skozi rog noter do žilnate stene in bi ta razpoka imela ostre robove ter bi žilnata stena ven silila in še ščipala, takrat je treba pomoči zdravnikove, ki s kovaškim nožem ostri rob starega spodaj ležečega roga za toliko poreže in ogladi, da ne more žilnate stene raniti. Zgornji rob razpoke pa pusti pri miru ali ga pogladi k večjemu le za toliko, da se lahko v razpoke vtakne osvalček prediva; nanj položi več in trdo zasukan prediven osvalček med razpoklino in jo pritegni z cozkim trakom, katerega čez konec podkve naravnaš in privežeš ttako, da trdno drži. Bolečine potem kmalu nehajo, da je le žilnata stena pod rogom. Tudi ni treba obeze prevezovati, ako je nisi naredil tako rahle, da žilnati deli zopet ven silijo.

Vprašanje 173. Kaj bi moral storiti pri svoji kravi, da bi se odvadila jesti cunjje, usnje, gnoj i. t. d., a dobre klaje, bodisi sveže ali suhe, pa niti ne pogleda? (J. T. v R.)

Odgovor: To ni razvada, ampak le nasledek bolezni, ki prihaja od slabe ali izprijene krme in od pomankanja apna v krmi. Zdravljenje te bolezni je popisano v knjigi družbe sv. Mohorja „Domači živinozdravnik“ na str. 75. pod sestavkom „Lizanje“.

Vprašanje 174. Kako je odpraviti uši na mladem sadnem drevju? (J. P. v R.)

Odgovor: Na enako vprašanje smo odgovorili uže v zadnji številki „Kmetovalčevi“ pod št. 163., zato Vas opozarjamo na tist odgovor.

Vprašanje 175. Škoduje li smrekam, ako jim odteka smola, in ali se da tok smole ustaviti in rana zaceliti? (A. M. v L. na Goriškem.)

Odgovor: Gotovo škoduje smrekam, ako se jim odteka smola, zato rabijo le tiste smreke za dobivanje smole, katere itako kmalu posekajo. Ako mora dati smreka več let smolo, zlasti če je še mlada, potem prične gniti po sredi. Ranjeno smreko, kateri se odteka smola, pustiti je pri miru, da sama od sebe ozdravi, ker smola, ki se izteka iz rane, je naravno zdravilo za njo. Ako se pa smola vedno pobira, potem se pa rana ne more zaceliti.

Vprašanje 176. Kako bi se dalo napraviti z malimi stroški in na priprost način iz žaganja dosti pepela, ki bi bil izvrstno gnojilo za travnike, dočim kar na kupu sežgano žaganje prav malo da pepela? (J. V. v K.)

Odgovor: Zelo čudno vprašanje! Menjajte goldinar, kjer ga hočete, povsod dobite zanj 100 krajcarjev, in sežgite les, kjer in kakor ga hočete, vedno boste dobili toliko pepela iz njega, kolikor je rudninskih snovi v njem. 100 $\frac{1}{2}$ suhega bukovega lesa ali žaganja da vselej preko $2\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ pepela, 100 $\frac{1}{2}$ suhega mehkega lesa pa le $2\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$.

Vprašanje 177. Kje izdelujejo Zugmayerjeve pluge in kje popravljajo dobro stare take pluge? Pri nas so se uže trudili mnogi kovači, da bi tak plug popravili, a nobenemu se ni posrečilo. Navadno potrebuje popravljen plug en par vprežne živine več, nego poprej. Uštregli bodete mnogim po naših krajih, ako nam sporočite o tem. (J. V. v K.)

Odgovor: Čudno se nam zdi, da bi pri Vas ne znal nobeden kovač popraviti takega pluga, dočim v Ljubljanski okolici in po mnogih drugih krajih domači kovači ne le popravljajo take pluge, ampak izdelujejo tudi popolnoma nove. Prvi Zugmayerjevi plugi so prišli potom kmetijske družbe na Kranjsko, in sicer jih je dal Tomaž Bohrer v Celovci, na katerega se pismeno obrnite. Gotovo potrebujete težih plugov za dva para vprežne živine, zatorej mora biti seveda močna deska, katere navaden kovač z navadnim orodjem ne more narediti. Tudi Fr. Luttenberger v Weizu na Štajarskem Vam postrže s težkimi Zugmayerjevimi plugi.

Vprašanje 178. Kako daleč narazen naj se sade na vrtu kumare, melone (dinje) in tikve, da se med saboj ne plode? Ali je res, če so kumare preblizu melon, da diše melone uže prvo leto po kumarah? (A. B. v D. v Dalmaciji.)

Odgovor: Kumare, dinje in tikve so sicer precej sorodne rastline, a med saboj se vendar ne plode, ko bi se pa vendar, oddaljenost ne bi hodila posebno v poštev, ker te rastline pomagajo ploditi razne žuželke, posebno pa čebele, ki prenašajo cvetni prah moških rastlinskih delov na ženske dele daleč na okoli. Da bi bližina kumar vplivala na vonjavo melon, nismo še slišali in tudi ne izkusili, bržkone je to le vraža.

Vprašanje 179. Ali je koristno, če potržem škorceneri cvetje, da vzgojim debelejšše korenine? (A. B. v D.)

Odgovor: Ako škoreneri potrgate cvetje, ne bode jej to prav nič škodilo, če se pa bode zato bolj zdebelila, pa nimamo izkušnje. a z ozirom na izkušnje pri drugih rastlinah smemo to trditi. Poskusite, vsakakor bo dobro. Če ne dosežete drugega, vsaj zemljo varujete nepotrebne izsesanja.

Vprašanje 180. Vsled katere bolezni na paradižnikih listje in plodovi očrne, zgrijo in odpadejo. Ali je kak pripomoček proti tej bolezni? (A. Br. v D.)

Odgovor: Bolezen je tista, vsled katere tudi krompir črni in gnije. Rastlino namreč napade gliva „phytophthora infestans.“ Ta gliva je tudi sorodna oni, ki dela na trti strupeno roso. Pomaga pa zoper njo škropljenje z modro galico, in sicer na način, katerega smo uže večkrat priporočali v tem listu za krompir.

Vprašanje 181. Kateri nemški kmetijski list bi mi priporočali. katerega cena pa ne bodi nad 6 gld. na leto? (A. B. v D.)

Odgovor: Priporočamo Vam list „Der praktische Landwirt“, ki izhaja na Dunaji 10 enkrat na teden in stoji za celo leto 4 gld. List naročite pri lastniku: Hugo H. Hirschmann, Wien, I., Dominikanerbastei 5.

Vprašanje 182. Mislim napeljati vodo iz reke v kuhinjo. Daljava je 13 1/2 m. Svetujte mi, kakšne cevi naj rabim? „Bleiberger Union“ mi ponuja svinčene cevi za to daljavo za 16 gld. Ali so take cevi dobre in kaj trpežne? Biti bode morala pumpa, ker je od vode do kuhinje premalo strmca. (J. Kr. v B. na Koroškem.)

Odgovor: Ako hočete ceno opraviti, priporočamo Vam vsakakor svinčene cevi, ki so dovolj močne, zelo trpežne in jih je najlaže polagati. Tudi to je veliko vredno, ker jih blizu dobite in bi Vas vozarina malo stala.

Vprašanje 183. Ali se smejo porabiti za kompost ostanki od kuhanega žganja, in sicer od brinja, sadja itd.? (Fr. P. v P.)

Odgovor: Gotovo smete vse te reči porabiti za kompost, zlasti ker imajo v sebi veliko dobrih rudninskih snovi, posebno kalijevih, ki so izvrstna rastlinska hrana.

Vprašanje 184. Imam lepega, sivega, pol leta starega junčka muricedolske pasme, katerega mi prigovarjajo sosedje pustiti za pleme. Zaradi tega vprašam: Ali bodo tudi taki biki licencevani? Kaj je treba storiti posestniku za licenco in pri kateri starosti dobi bik licenco? (V. J. R.)

Odgovor: Vsi biki, ki se bodo rabili za pleme, bodo morali biti od prihodnjega leta licencevani. Ako je bik za pleme sposoben, bode licencevan, bodisi doma vzrejen ali ne. Napačna je misel, ki je razširjena po deželi, da bodo licencevani samo biki, katere daje naša družba. Pomisliti je, da rabi vsa dežela okoli 1500 bikov, družba pa jih more na leto k večemu 25 v deželo dobiti. Licencevanje ne bo posestnika nič stalo, le pred komisijo ga mora na določen dan in na določen bližnji kraj pripeljati. Licencevani bodo najmanj poldrugo leto stari biki.

Gospodarske novice.

* † **Franz Wurzbach pl. Tannenberg**, grajščak v Laneprežu ter ud naše družbe, je umrl 5. t. m. Naj počiva v miru!

* **Gospod Viljem Rohrman**, adjunkt na deželni kmetijski šoli v Grmu, naredil je v pričetku tega meseca na Dunajski visoki šoli za kmetijstvo izpit za pouk na poljedelskih šolah. Čestitamo!

* **Izvoz govedi in prašičev na Koroško** s Kranjskega je prepovedan zaradi bolezni na parkljih in v gobci po naši deželi. — Prav toplo priporočamo gospodarjem, da nazna-

nijo vsak slučaj te bolezni prav precej glavarstvu ter se potem natančno ravnajo po propisih okrajnega živinozdravnika, drugače se dežela ne bo iznebila te kuge, ki z ene strani veliko škoduje pozameznim živinorejcem. z druge strani pa zopet škoduje živinorejcem vse dežele, ker črna živini pada, če ni tujih kupcev.

* **Kmetijsko in gozdarsko razstavo** priredi c. kr. kmetijsko društvo v Gorici od 12. do 27. septembra, in sicer v proslavo stoipetindvajsetletnice društvenega obstanka. Deželna razstava bo za kmetijske in gozdarske pridelke, avstrijska za vina in za druge zavrete pijače, pa tudi za kmetijski pouk, za ribarstvo, živinozdravilstvo in podkovstvo, mednarodna pa za vse snovi, ki nam jih daje kmetijska kemija, in za kmetijsko orodje in za stroje, koje nam oskrbuje mehanika. Ako se hoče kečo s Kranjskega udeležiti te razstave, more se zglasiti neposredno pri razstavnem vodstvu v Gorici, ali pa tudi posredno pri c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani, katera bode ravno tako rada vse potrebno oskrbela. Za zglasitev potrebni obrazci se uže sedaj dobe pri naši družbi v Ljubljani in ravno tako tudi natančni programi.

* **Četrty avstrijski vinarski kongres** bode od 16. do 20. septembra t. l. v Gorici. Vabilo na ta shod ter tudi program obravnav priobčujemo v pričujoči številki med uradnimi vestmi. Omenjamo, da se kongresa lahko udeleže odposlanci kmetijskih in vinarskih društev, zastopniki kmetijskih in vinarskih učilišč in poskušališč ter tiste osebe, katere se vpišejo kot udje pri kongresnem predsedništvu.

* **„Slovenska kuharica** ali navod, kako okusno kuhati navadna in imenitna jedila,“ je naslov dobro znani knjigi, katera je pa pred kratkim izšla v tretji pomnoženi izdaji in jo je dobiti v „Katoliški bukvarni“ v Ljubljani, Stolni trg št. 6. Prav zelo priporočamo vsem Slovenkam to velekoristno knjigo, ki stoji 1 gld. 50. kr., lično vezana pa 1 gld. 80 kr. V knjigi so popisana raznovrstna jedila, in to ne samo fina, ampak tudi čisto navadna, zato je pa ta knjiga primerna tudi vsaki večji kmečki hiši. Po naših kmečkih hišah so mnogokrat veliko premalo v čisljih dobra kuhana jedila, in tudi premalo pazijo na primerno spremembo, zato pa zabavljajo posli in delavci, ki tako hišo hitro zapuste. Ob sedanjih časih, ko je tako težko dobiti dobrih poslov, mora gospodinja vse storiti, da dobre pri hiši obdrži. V ta namen pa ni najmanj važna dobra hrana. Koliko imamo dobrih jedil, ki so največkrat tudi ceno, katerih pa naše gospodinje niti ne poznajo! Vzemimo na pr. le razne postne juhe, za katere ima gospodinja vse doma, ravno tako razne prikuhe i. t. d. Veliko je vredno, če ve gospodinja tako kuhati, da je vsak dan drugačna jed, ker ni ga človeka, ki bi se ne naveličal najboljšje jedi, če jo mora zauživati dan za dnevom. Omislite si torej Slovenke gori omenjeno knjigo, ne bode vam žal, koristile bodete same sebi, ker se bodete učile ceno in dobro kuhati, a koristile bodete tudi svojem možem, ker jim pripomorete do dobrih in veljavnih delavcev, kajti „dobro jelo, dobro delo“.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Posnetek iz zapisnika družbenega občnega zbora dne 11. junija 1891.

(Konec).

Na vrsti so predlogi podružnic.

Metliška podružnica nasvetoje: „Glavni odbor naj posreduje, da se deželni zakon za povzdigo živinorejstva takoj o pričetku

ne vzruže z vso strogostjo, ker občine niso dale za l. 1891. v svoje proračune nikakega zneska za nakup bikov." Predlog se sprejme.

Senožeška podružnica predlaga: „Občni zbor naj pooblasti osrednji odbor, da se zopet obrne do državnega zbora s prošnjo, da se zniža cena tisti šoli, ki se rabi za krmo, ali pa da se zopet vpelje živinska sol.“

Ta nasvet podpira g. Meden, kajti živinoreja je za Notranjca, ki nima niti gozdov niti vinogradov, edini steber, kateri ga še vzdržuje. — Predlog Senožeške podružnice se vzprejme.

Vipavska podružnica nasvetuje: „Družba naj na merodajnem mestu deluje na to, da dobodo občine Vipavskega okraja zaradi splošne bede plemenske bibe za tretjino cene. Ako pa temu ni nikakor mogoče ustreči, izposluje naj se, da se dobe biki na upanje, in to brez obresti.“

Gospod Rovin podpira ta predlog, ker so Vipavci po trtni uši in peronospori prišli zelo v bedo.

Tajnik g. Pirc pravi, da tej prošnji ni mogoče ustreči. Kmetijska družba podpira živinorejce zadostno že s tem, da daje plemenjake za polovico cene. — Ta prošnja se torej odkloni.

Vipavska podružnica nadalje predlaga: „Za občine Vipavskega okraja oskrbe naj se biki sive pasme, toda od take, ki so boljše za mlekarice, nego muricedolske. Ako pa to vendar ne gre, naj se dá vsaj v vsako veliko občino po eden bik beljanskega plemena.“ Tajnik g. Pirc opomni, da osrednji odbor ne bi mogel tega predloga podpirati. Ko je tajnik Pirc to vprašanje obširno pojasnil, odkloni se predlog.

Predlog Novomeške podružnice, naj se v Novem Mestu priredi prodaja plemenskih bikov, se odkloni, ker se ne bodo več prodajali na dražbi. Vodja g. Dolence vpraša, kje bodo plemenski biki za Novo Mesto na razpolaganje, v Ljubljani pač ne. Tajnik g. Pirc opomni, kakor se plemenjaki postavijo na Gorenjsko v Kranj in Lesce, tako se bodo za Novo Mesto na Videm, za Črnomelj in Metliko v Karlovec. — Vzame se na znanje.

Novomeška podružnica predlaga nadalje: „To leto naj bode v Novem Mestu premovanje govredi in naj bode raje več malih nego malo velikih daril, dajo naj se pa tudi pismena priznanja. Vodja gospod Dolence podpira ta predlog ter naglašja, da se zadnja leta lepo širi živinoreja v okolici Novomeški, a pri premovanju vtakne bogati grajšček darila v žep, revni kmet nima drugega, nego da je živino prignal in da jo zopet žene domov. Zato naj bi bilo več malih daril, kmetu dojde vse dobro, tudi najmanjši dar.“

Župnik Hladnik priporoča za premovanje tudi manjše okraje, kakor Idrijo, Razdrto, Cerknico, in le mala darila. — Tajnik g. Pirc izjavi, da je družba, kar se tiče premovanja, vezana na državno podporo, katera bode letos došla jako pozno, šele koncem julija, avgusta. Potem bode mogoče šele odločiti. Da bi grajščaki vtaknili pri premovanju ves denar v žep, ni res v Kamniku, Vipavi dobili so darila le mali posestniki. S pismenim priznanjem ne bode nič, kajti papirja živinorejce neče, še srebrno svetinjo je vrgel nazaj, češ: denarja mi dajte. Gotovo pa se bode premovanje priredilo na več krajih, ako bode dosti denarja. — Pri glasovanju se vzprejme predlog Novomeške podružnice in gospoda župnika Hladnika. Gledé enakih predlogov podružnic v Ribnici, Dobropolji in Jesenicah sklene se v istem smislu.

O vinarstvu predlaga podružnica Metliška: „Glavni odbor naj najnujnejše priporoča državno trtnico za Črnomuljski okraj“. Gospod Planine iz Boštanja priporoča isto za Radeški okraj. Oba predloga se vzprejmeta.

Krška podružnica nasvetuje: „Glavni odbor naj izvoli na merodajnem mestu vprašati, kako je to, da ni dobili iz državne trtnice v Kostanjevici ameriških trt niti proti plačilu, dasi bi jih tam morali imeti več stotisoč.“ Župnik g. Pavlič potrди, da se iz državne trtnice ne dobi nič, kajti pošiljajo se pridelki iz dežele.

Vodja g. Dolence pristavi, da županstvu s Krškega in iz Kostanjevice hočeta trte le iz deželne trtnice v Grmu, kajti iz državne trtnice v Kostanjevici se ne dobi nič, ker se pošiljajo od tam v druge kraje. Trtnica v Grmu pa tudi ne more vsem željam ustrezati, potem

se pa zabavlja, da se iz Grma nič ne dobi. S Slapa je naročilo 25 kmetov vinogradnikov trt iz Grma, tako da je moral govornik prositi g. Mežana, naj jim več ne piše prošenj, ker se iz deželne trtnice nikakor več ustreči ne more. Štajerski deželni odbor je strogo prepovedal izvažati ameriške trte iz deželnih trtnic, isto to je storil kranjski deželni odbor, in tega se šola v Grmu strogo drži. V Kostanjevici v državni trtnici so trte drage kakor „zafran“, v obče pa jih dobiti ni.

Deželni predsednik baron Winkler opomni, da mu doslej te razmere v državni trtnici v Kostanjevici niso bile znane, da pa bode takoj skrbel, da se te napake odstrani.

Predsednik g. Murnik misli, da se bodo po zagotovilu g. deželnega predsednika napake hitro poravnale. Nasvet Krške podružnice se vzprejme.

Kostanjeviška podružnica nasvetuje: „Delovati je na to, da bi se ljudstvo samo, to je po vinogradih, praktično poučevalo o cepljenju ameriških trt in da se v ta namen izposluje primerna podpora.“

Župnik g. Pavlič pravi, da je veliko število vinogradnikov, kateri ne znajo cepliti ameriških trt. Te naj bi od vinograda do vinograda poučevali osebe, katere to znajo, tem pa naj bi se dovolila dnevna nagrada. Zato treba podpora.

Nadučitelj g. Ribnikar misli, da starih vinogradnikov ne bode mogoče prenarediti, to bode le mogoče v šolah pri mladini.

Dr. Vošnjak opomni, da je deželni zbor kranjski dovolil 1000 gl. podpore za vinogradnike, ki bi nasadili ameriške trte. Podpore so določene po 15, 20 in tudi 30 gl. 500 gl. pa je odločil deželni zbor za poučevanje o cepljenju ameriških trt. Naj se dolenski vinogradniki, kateri žele pouka, oglašajo, gotovo bode vodja Grmske deželne trtnice rad ustregel njih želji. Misel g. župnika Pavliča pa bode moči izvršiti šele takrat, kadar bode dosti v cepljenju ameriških trt izvežbanih vinogradnikov, za vsako faro na Dolenskem po eden. Sploh pa zdaj, kakor se sliši, še dovoljnega števila ameriških trt nimajo za cepljenje. Ko se bode pokazala potreba, bode gotovo deželni zbor dovolil potrebno vsoto v ta namen, zdaj pa še niti dovoljeni kredit ni porabljen.

Vodja Dolence odgovarja, da so bili razgovori zastran kurzoj za cepljenje ameriških trt mej deželno vlado, deželnim odborom in vodstvom deželne kmetijske šole v Grmu. Sklenilo se je, naj bodo kurzi za vinogradnike z Dolenskega na šoli v Grmu, vinogradnike v Vipavi pa da pojde poučevati učitelj iz Grmu. Razpisali so se kurzi na šoli v Grmu, in misliti je bilo da bode došlo toliko ukaželjnih, da jim v gradu ne bode prostora. A prišlo jih je vseh vkupe 30 vinogradnikov, in ti so pripeljali do 10letne otroke s seboj, z njimi prinesli kruha, klobas in sodček vina. Pa so rekli stari vinogradniki: Ti naj se uče, mi se ne moremo več. Pastili so otroke in odšli domov. Reklo se je danes, da se pri malih otrocih nič ne doseže, a tudi pri odraslih ne vse. Najboljši za pouk so mladi kmetje, ki imajo prevzeti domovanje. Za pouk v ravnani z ameriskimi trtami razdelila se je dolenska stran v štiri dele in določilo se je: tu bode pouk letos, drugo leto tam itd., da pridejo vsi na vrsto. Poučeval pa nisem izza katedra, prinesel sem seboj nož, trte itd. in kazal vse praktično. Pohvaliti mi je pa le vinogradnike v Leskoveci, ki so se jako zanimali za pouk in naročili ameriških trt v drugem kraju pa so se posmehovali, trdili, da ne bode trtne uši, in če pride, da bodo pa raje prasiče redili, nego sadili ameriške trte. V Grmu razpisani kurzi so ostali torej zgol na papirju, izvršili se niso. Kako bi se tudi, če posestniki iz najboljših vinskih krajev, iz Gadove Peči, sv. Križa, trdijo, da bodo raje prasiče redili, nego zasajali svoje vinograde z ameriskimi trtami. Teh ljudi nesreča ni še spametovala.

Gosp. Planinec pravi, da ima Radeška podružnica o cepljenju ameriških trt prav izurjenega fanta, katerega so bili poslali pred dvema letoma v Grm.

Župnik g. Pavlič trdi, da je v Kostanjeviškem okraju takih moči, zato se je prosila podpora. Nekaj pa se je v Gadovi Peči in pri sv. Križu že storilo, in v Gadovi Peči bodo letos že vino ameriških trt pokusili.

Tajnik g. Pirc misli, da je nasvet glede cepljenja ameriških trt lahko izvršiti. Na Francoskem uporabljajo za to tudi ženske. Deželni odbor bode gotovo pritrdil, da grede mlajši vinogradniki, ki se žele cepljenju priučiti, za nekaj dni na šolo v Grm, in ti bi storili lahko potem mnogo.

Predlog podružnice Kostanjeviške se potem vzprejme.

Podružnica Vrhniška nasvetuje: „Osrednjemu odboru se nalaga, naj izkuša potrebno na merodajnem mestu izposlovati, da se izkamerujeta vodni mitnici v Ljubljani in na Vrhniki.“

Gospod Lenarčič naglašja, da sta dotični mitnici že davno zastareli. Imeli sta pomen, dokler je bil glavni promet iz Trsta od Vrhnike naprej po Ljubljani in sta bili dve skladišči na Vrhniki. Tudi je država takrat kaj storila, da je bilo možno plaviti po Ljubljani. Naredba iz l. 1824. natančno določuje, da se sme blago nalagati le v Ljubljani ali na Vrhniki. Kdor bi nalagal vmes mej tema postajama, plačati ima kazen. To danes vse nič ne velja. Pozneje se je mitnina od meterskega centa znižala na 1 kr., od čolna sploh na 1 gold. Ker se vozijo večinoma le drva po Ljubljani, plačevati jih morajo zgolj Ljubljanski prebivalci zaradi mitnine draže, kar pa nikakor ni opravičeno, ker erar za vožnjo na Ljubljani prav nič ne stori. Pri glasovanju vzprejme se predlog Vrhniške podružnice.

Tajnik g. Pirc poroča o predlogih podružnic za rastlinarstvo in poljedelstvo.

Horjulska podružnica nasvetuje: „Družba naj priskrbuje svojim udom vseh onih poljskih semen boljnih vrst, katera se rabijo za setev, zlasti letos, ko je ostra zima vsa ozimna žita pobrala. Na občno željo kmetovalcev naj bi družba zlasti priskrbovala drobno sivo in črno ajdo.“

Tajnik g. Pirc naglašja, da bode družba kolikor moči priskrbovala svojim udom semena, kakor je to storila za stroje.

Novomeška podružnica predlaga: „Kmetijska družba naj daje revnim kmetovalcem, ki osnažijo svoje njive kamenja, pa nimajo denarjev za potrebno strelivo, primerne denarne nagrade.“

Ta nasvet je podpiral le vodja g. Dolencec, nasprotovali so mu gg. Šiška, Babnik in Pirc, in je bil odklonjen.

Begunjska podružnica na Gorenjskem predlaga: „Družba naj prične delovati na to, da bi po Gorenjskem, koder raste mnogo sadja, pričeli napravljati pravilno urejene sadne sušilnice in da bi se posestniki, ki hočejo napraviti take sušilnice, podpirali z dobrimi sveti in z denarno podporo.“

Nadučitelj g. Turk podpira ta predlog, naglašja, da se na Gorenjskem pridela mnogo sadja, katero se sveže ne speča, posušeno pa bi se lahko prodalo, ko bi bilo pravilno posušeno in bi ne smrdelo po dimu.

Tajnik Pirc pozdravlja ta nasvet iskreno kot prav umesten. Že pred 4 in 5 leti se je doseglo precej. Hitreje se suši, brez dima in z dosti manj kurivom po ameriškem načinu, nego v naših navadnih „pajstah“. Jabolka se posuše na ta način tako, da so, ako se pozneje skušajo, kakor sveža. Pri glasovanju se vzprejme predlog podružnice.

O gozdarstvu nasvetuje Vipavska podružnica: „Glavni odbor naj na merodajnem mestu blagovoli delovati, da se protrgano pogozdovanje Vipavskih goličav zopet prične, oziroma nadaljuje.“

Gospod Rovar podpira ta nasvet. Dotična komisija naj bi prišla na lice mesta, da se sama osvedoči o stanju.

Vodja Dolencec opomni, da je pogozdovanje Vipavskih goličav vsako leto na razgovoru. Ali se ni izdelal načrt pogozdovanju, kakor za Kras?

Tajnik g. Pirc opomni, da mu je že na lanskem obnem zboru g. Hinko Kavčič rekel, da se le občine protivijo pogozdovanju, torej naj se občine same potegujejo za pogozdovanje. Pri glasovanju vzprejme se predlog podružnice.

Podružnica Kostanjeviška nasvetuje: „Lovska postava naj se spremeni na korist kmetijstvu, oziroma sadjarstvu.“

Župnik g. Pavlič podpira ta predlog, kajti zajec je po sedanjosti postavi preveč prost in je letos napravil neizmerno škodo. O tem predlogu je bila obširna razprava. Govorili so: gg. Žirovnik,

Lavrič, vodja Dolencec in Babnik, in iz vseh govorov se je čul klic: „Smrt zajcu!“

Tajnik g. Pirc podpira predlog Kostanjeviške podružnice in nasvetuje, naj se osrednjemu odboru da nalog, da izposluje prenaradbo lovskega zakona morda v tem smislu, da sme v zagrajenih krajih kmetovalec zajca ubiti. Pri nas na Kranjskem se kmet, ki ubije zajca, vrednega 80 kr., kaznuje z 8- do 10dnevnim zaporom.

Pri glasovanju se predlog podružnice Kostanjeviške vzprejme.

Podružnica v Cerknici predlaga sledeče: „Vodstvo južne železnice je prenaradilo dne 1. junija 1891. l. vozni red za železniško progo Trst—Ljubljana tako, da po sedanjem redu ni mogoče kmetovalec in trgovec tako redno, kakor do sedaj, semje v Ljubljani in okolici obiskovati in nasproti se tudi iz Ljubljane in nje okolice ne morejo udeleževati semje v Cerkniškem okraju, ker dohajajo dotični vlaki po novem redu veliko pozneje, kar je gotovo na škodo kmetijstvu in trgovini. Odbor kmetijske podružnice v Cerknici torej nasvetuje: „Osrednji odbor k. k. kmetijske družbe naj blagovoli pri vodstvu južne železnice vplivati, da se vpelje za potnike ugodnejši vozni red, ali pa da se napravi za omenjeno železniško progo poseben vlak („Sekundärzug“), da bode kmetovalec in trgovec mogoče udeleževati se raznih semje in drugih kupcij.“ Predlog podružnice se soglasno odobri.

Gospod Ribnikar končno še predlaga: Glavni odbor naj pri poljedelskem ministerstvu in deželnem zboru prosi za podelitev tolike denarne podpore, ki je primerna številu šolskih vrtov, da dobi vsak učitelj za oskrbovanje teoretičnega in praktičnega pouka v kmetijstvu in sadjarstvu delu primerno plačilo. — Gospod Ribnikar svoj predlog jako obširno utemeljuje.

Tajnik Pirc načelno ne nasprotuje, pač pa misli, da je to, kar je sklenil osrednji odbor zaradi razdelitve podpor za vzgledne šolske vrte, popolnoma pravilno in stvari sami le na korist. Pri glasovanju se vzprejme predlog g. Ribnikarja in potem zborovanje sklene.

Razglas kranjskim ovčarjem.

Podpisani odbor je ukrenil tudi letos porabiti državno podporo za ovčarstvo ter bode v ta namen kupil in razdelil po deželi dobre plemene ovne bergamaške pasme.

Izkušnja je pokazala, da našim krajem izvrstno ugaja „bergamaško ovčje plemo“, imenovano tudi „velikansko planinsko plemo“. Prednosti tega plemena so hitra rast, velikost in teža, primerno dobra volna, velika mlečnost in rodovitnost (ovce imajo redno po 2 mladiča) ter izvrstna sposobnost za pašo. Ovce tega plemena niso vsled slabih pašnikov svoje domačije prav nič razvajene ter utrjene zoper vse vremenske spremembe. Lansko leto od družbe vpeljani ovni izvrstno uspevajo, visoki so do enega metra ter tehtajo nekoliko čez 2 stara centa. Jagnjeta od njih so v dveh mesecih bila tako velika kakor stare ovce boljškega ali istrskega plemena, imajo lepšo volno nego domače ovce, in celo majhne ovce so z največjo lahkoto skotile.

Podpisani odbor bode torej tudi letos oddajal te ovne, in sicer onim kranjskim ovčarjem, ki vložijo prošnjo, v kateri je od dotične kmetijske podružnice potrjeno, da se precj pečajo z ovčjo rejo (navesti je število ovac), in ki se zavežejo:

1. da plačajo, kadar prejmejo ovna, glavnemu odboru tretjino kupnine (okoli 10 gold.) in
2. da bodo vzprejetega ovna obdržali najmanj dve leti za plemo ter ga razen za svoje ovce prepuščali tudi sosedom za plemo, kolikor dopušča umna ovčja reja.

Nekolkovane prošnje je vložiti do

25. avgusta t. l.

pri podpisnem odboru.

Pristavek: Vsled želje večine onih ovčarjev, ki so prejeli lansko leto te ovne, pripravljen je podpisani odbor priskrbeti na račun naročnikov tudi ovce čistokrvnega „bergamaškega plemena“. Tisti torej, ki žele tudi ovce imeti, naj to do gori naznanjenega dne semkaj sporoče ter pridenejo 5 gold. ara. Koliko bo ena ovca

stala, bode podpisani odbor kmalu pozvedel ter v prihodnjem „Kmetovalci“ prijavil.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Razglas

zarad oddaje modre galice l. 1891.

Podpisani odbor oddaja tudi letos modro galico za škropljenje trt proti peronospori, sklenil je pa z mnogih vzrokov, dati jo samo družbenim udom.

Cena modri galici je z zavojem vred 26 kr. kilogram

Prejeto galico je precej plačati, ako pa kedo želi, da ga podpisani odbor čaka za plačilo, naj pa to uže ob naročitvi prijavi in se zaveže, da bode dolg poravnal najkasneje do 1. decembra t. l., in to brez katerega koli izgovora.

Naročila odbor takoj vzprejema in jih bode precej zvrševal.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Vabilo avstrijskim trtorejcem.

Zbor avstrijskih trtorejcev, kateri se je bil sešel po prizadevanji goriškega c. kr. kmetijskega društva septembra meseca 1875. l. v Trentu, sklenil je prirejati od časa do časa avstrijske vinarske kongrese za trtorejske dežele zastopane v državnem zboru.

Pridejana pravila določujejo namen, delo in vse to, kar se tiče takih kongresov. Do zdaj so zborovali trije, in sicer v Mariboru, na Dunaji in v Bolzanu.

Zadnji je sklenil, da je sklicati prihodnji, to je četrti avstrijski vinarski kongres, v Gorici leta 1891. takrat, kedar bo kmetijska in gospodarska razstava, katero priredi goriško c. kr. kmetijsko društvo v proslavo 125 letnice svoje ustanovitve po preslavni cesarici Mariji Tereziji.

Podpisani odbor javlja s tem trtorejcem vzpored onih vprašanj, katera bo razpravljal kongres. Poseben poročevalec bo z nadrobnim poročilom napotil razpravo o vsakem vprašanju ter stavil predloge, o katerih bo sklepal zbor.

Ob zborovanju bo kongres obiskal tudi nekatere uzorne kmetije na Goriškem in posebno tiste, kjer pravilni nasadi domačih in v zadnjem času zvršeni nasadi ameriških trt ponujajo priliko koristnemu pouku.

Taki izleti, pa tudi istočasno otvorjena razstava odpro deložnikom obširno polje poučljivih pozvedeb o raznih kmetijskih pridelkih goriške grofije.

Četrti avstrijski vinarski kongres je sklican za dobo od 16. do 20. septembra 1891; ob istem času bo zborovalo v Gorici tudi društvo za varstvo avstrijske trtoreje.

Program napovedanega kongresa je prevažen ne samo za Primorsko, katero je zdaj žal po nekaterih krajih uže okuženo po trtni uši, ampak tudi za druge sosednje in sploh za vse avstrijske trtorejske dežele. Kar bo kongres sklenil, to bo imelo pot kazati v boji proti pogubnemu mrčesu, v boji, kojega se bo moral v kratkem lotiti vsak trtorejec, če se hoče obvarovati gospodarskega pogina. Tudi drugi predmeti, s katerimi se bo po pridejanem programu bavil kongres, so posebno zanimivi, bodisi glede trtoreje, bodisi glede njenih drugih sovražnikov in slednjič tudi glede ukoriščenja njenega zlahtnega pridelka in kupčije z njim.

Podpisani odbor pozivlje torej prav iskreno vse trtorejce in vse znanstvenike, ki se lahko uspešno pečajo z vinarstvom, naj se blagovolijo mnogoštevilno udeležiti goriškega kongresa, kajti edino taka udeležba bo dala kongresovim sklepom potrebno izdatno veljavo.

V Gorici, maja meseca 1891.

Osrednji odbor IV. avstrijskega vinarskega kongresa.

Predsednik:

Coronini.

Program IV. avstrijskega vinarskega kongresa v Gorici

od 16. do 20. septembra 1891.

1. Kaj je storiti, kadar zapazimo trtno uš v taki vinorejski pokrajini, katero smo imeli za neokuženo? Ali ni v takem slučaju vladi dolžnost zapovedati, da se po zvedencih skrkno preiščejo vinogradi vse okolice, to je vseh občin, in da se tako tudi v smislu dotičnih postavnih določeb pozve, kako daleč in do katerih mej se razteza filokserino ležišče, in da se, koder je malo osamljenih takih ležišč, od katerih preti nevarnost ostali deželi, brez odlaganja izvede pokončevalno, a nikdar ne obdelovalno delo po majhnih, na meji nahajajočih se ležiščih, pa da se v ta namen uporabljajo sredstva, katera so uže po znanstvu in izkušnjah kot najizdatnejša spoznana?

2. Ali bi ne kazalo v dosego boljšega uspeha, da bi se morda filokserne krajne komisije, kakeršne so dandanes v Avstriji in ki sestojte v večini kmečkih občin iz priprostih, o stvari, s katero se jim je pečati, prav nič poučenih kmetov, nadomestile z deželnimi filokserskimi družbami in filokserskimi stražami, katere izhajajo iz prvih in so od njih odvisne? (Take družbe in straže so zdaj uže ustanovljene po nekaterih italijanskih vinorejskih pokrajinah in se sponašajo prav dobro). S kakimi sredstvi naj bi se na drugi strani pospeševalo ustanavljanje vinogradniških sodstev, kakeršna so na Francoskem zaradi zatiranja trtne uši, bodisi s poplavljanjem vinogradov, bodisi z obdelovanjem ali pa z nasajanjem vstrajnih trt? —

3. Katere nove izkušnje so se naredile v boji proti drugim trtnim sovražnikom (peronospora, antrachosis, cochylis, othyorinchus, itd.)?

4. Kako najizdatneje skrbeti, da se poobči boj proti peronospori in da se tudi malopremožnim olajša poraba dotičnih pripomočkov? Kako dolžnost ima v tem oziru vlada in kako nalogo imajo kmetijske družbe? Ali treba v ta namen posilnih postav, ali kaže morda bolje, da se pripusti posameznim prizadetim osebam, naj delajo svobodno po svojem spoznanju?

5. Kaj bi bilo prav ali potrebno započeti, da se olajša uvažanje in zasajanje ameriških trt po takih krajih, katere je okužila, ali katerim preti trtna uš?

6. Ali je z ozirom na okuženje po trtni uši, koja je uže pred tremi leti prodrla v Goriško deželo, svetovati, da se nasajajo ameriške, neposrednje rodeče trte, in katere njih vrste se najbolje prilagajo podnebnju, zemljiščem in kmetijsko-gospodarskim razmeram na Goriškem? Katere dobre lastnosti in katere napake imajo take trte in kako naj se prve ukoristijo, druge pa popravijo? Kakšen je slednjič najboljši vrelni proces moštov, katere daje njih grozdje?

7. Katere vztrajne vrste ameriških trt so najboljše podloge požlahtnitvam posebno za avstrijsko Primorje? Katere evropske domače in tuje trte je z ozirom na posebne razmere posameznih trtorejskih pokrajin omenjene dežele vredno, da jih trtorejci s cepljenjem na vztrajne podloge množijo?

8. Kakšne vrste domačih in tujih trt je priporočati po posameznih vinorejskih pokrajinah našega Primorja za nove zasade, dokler ni skrajne nevarnosti okuženja po filokseri in dokler ni zadosti vztrajnih trt na razpolago, pa ni po poskušnjah dognano, da se trte ob tukajšnjih podnebnih in zemljišnih razmerah sponašajo?

9. Kakšni načini požlahtnitve so najboljši, da evropske trte poženo vztrajne ameriške korenine? Kako bi se moralo skrbeti, da dobi po soglasnem, v predzadnji seji osrednje filokserne komisije storjenem sklepu vsak okraj ali vsaka občina svojega sposobnega požlahtnjevalca? Ali bi ne kazalo morda, da se ustanovi mnogo praktičnih šol za požlahtnjevanje, kakeršne uže dolgo s prav dobrim uspehom delujejo v rodanskem departementu in po skoro vseh trtorejskih pokrajinah na Francoskem? Morda bi bilo želeti,

da se poprej ustanovi šola za učitelje požlahtnjevanja in v njej vzgoji potrebno učiteljsko osebje za nameravane praktične šole?

10. Kateri pogoji so najboljši, da se udomačijo posamezne ameriške trtne vrste, in katera so glavna pravila, po kojih treba nasajati, obdelovati in gnojiti ameriške za direktno pridelovanje ali za podloge odločene trte.

11. O važnosti in uporabi zelene požlahtnitve, kadar se iz nova predelavajo trtni nasadi.

12. Nove iznajdbe in pozvedbe o vinarstvu.

13. Kako skupno postopati glede preiskave vin na podlogi mednarodnih pogodb?

14. Katere želje naj bi se izrazile o mednarodni vinski kupčiji?

Osrednji odbor IV. avstrijskega vinarskega kongresa
v Gorici 1. maja 1891.

Predsednik:

Coronhi.

Tržne cene.

V Ljubljani z dne 15. julija 1891.

Pšenica glđ. 8.03 kr., rž glđ. 5.72 kr., ječmen glđ. 4.16 kr.,
oves glđ. 3.25 kr., ajda glđ. 5.94 kr., proso glđ. 5.51 kr., turšica

glđ. 5.55 kr., leča glđ. 10.— kr., grah glđ. 9.— kr., fižol
glđ. 9.— kr. (Vse cene veljajo za 1 hektoliter.)

Krompir 100 kgr. glđ. 2.50 kr.

Prasičje salo 68 kr., špeh svež 58 kr., špeh prekajen 64 kr.,
surovo maslo 85 kr., goveje meso 60 kr., telečje meso 52 kr.,
svinjsko meso 60 kr. (Vse cene veljajo za 1 kilogram.)

100 kgr. sena glđ. 1.52 kr., slame glđ. 2.32 kr

Na Dunaji do dne 15. julija 1891.

Pšenica glđ. 9.53 kr., rž glđ. 8.31 kr., ječmen glđ. 7.— kr.,
oves glđ. 5.84 kr., turšica glđ. 6.19 kr., fižol glđ. 11.25 kr., grah
glđ. 10.75 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

Suhe češplje glđ. 26 — kr. 100 kilogramov.

Goveda (lepi voli) glđ. 59.— kr. za 100 kgr. mesarske vage.

Prasičje salo glđ. 48.50 kr. za 100 kilogr.

Špeh glđ. 45.— kr. za 100 kilogr.

Loj glđ. 24.— kr. za 100 kilogr.

Goveje kože čez 50 kgr. težke glđ. 47 do 48, od 40 do 50
kilogr. težke od glđ. 41 do 42, od 35 do 39 kgr. težke po glđ. 32
do 33 za kilogramov.

Kože od jagnet po 110 do 115 glđ. za 100 komadov.

Méd 100 kgr. glđ. 33.— kr.

Vosek 100 kgr. glđ. 146.50 kr.

INERATE

sprejema „Kmetovalec“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalcu“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zeló priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Mlado račjo zalego

ima za oddati meseca septembra, in sicer pol leta stare rake, **grajščina Krumpert** (Kreutberg) pri Domžalah. Raki so domače vzreje iz grajščinskih ribnjakov, koder ni bilo nikdar račje kuge. (63—1)

Edina zaloga

pravega karbolineja

za Notranjsko je pri

Fran Kogej-u v Postojini,

ki priporoča karbolinej za mazanje vsakovrstnih lesenih naprav, zlasti pri mlinarjih. (62—1)

Isto tako se priporoča sedaj ob košnji za zavarovanje zalog sena, slame, pohišva itd., ker on zastopa za Postojino in okolico edino národno zavarovalno društvo banko Slavijo v Pragi.

Uzorce na vse strani zastonj.

Suknjo

za vsako porabo, samo dobro, trpežno, pravo in cenejši kot povsod drugod, pošilja na zasebnike za prihodnjo pomlad in jesen zaloga c. kr. priv. tovarn za suktnjo in volnene izdelke

Morica Schwarz-a

v Svitavi (pri Brnu) na Moravskem.

Tisoči ostalih koncev se za res ceno prodajo.

Kdor enkrat poskusi, ostane vedno naročnik. V zalogi so vse vrste suktnja za uniforme, društva, zavode, samostane, itd. Poletnje domače suktnjo, nevaljano suktnje za gozdarje in turiste, na željo tudi nepremočno za vodo. (25—10)

Za gg. krojače najlepše knjige za uzorce.

Zato prevzara nemogoča. — Za nepopolne pošiljate se vrne denar franko.

Pripravljeno in sploh blago za pravi, najinovitejši piké blago za telovnik. Pošilja se proti povzeži ali pa je denar naprej poslati.

!Izvrstno vino z leta 1890.!

ima na prodaj grajščina Rakovnik, pošta Št. Rupert na Dolenjskem. (64—1)

Kot šotor porabne

rjuhe (rantohe) iz hodnika,

šotore, konopnene cevi, kakor tudi

nepremočne rjuhe (plahte),

strešno lepnico in strešno klobučevino,

nepremočne

dežne plašče iz gumijeve tkanine

v velikem izboru tehniška blaga iz azbesta in kavčuka i. t. d. priporoča po najnižih cenah priv. c. kr. tovarena

Paget & Comp.

Wien, I, Riemergasse 18.

Ceniki in uzorci se pošiljajo zastonj. (60—1)

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice v Gradci.

(Ta drevesnica pripoznana kot ena najčujih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo velike in izborno zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih; **sadnega drevja**, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, špahrje, kordone in enoletne požlahtnitve; **divjakov in podlag za pritlikovce; jagodnega sadja; lepotočnega drevja in grmovja, drevja za drevorede itd.**

Razpošiljatev pravilno imenovanih cepljčev vsih vrst sadja.

Cenike je dobiti zastonj in franko.

Vse stroje za kmetijstvo in vinarstvo!

Pluge, brane, valjarje, sejalnice, žitokosne stroje, senene grablje, stiskalnice za seno, mlatilnice, gepelje, lokomobile, trijere, žitočistilnice, robkače, slamoreznice, stroje za žito tretji in repo rezati, mlina za sadje, stiskalnice za sadje, mlina za grozdje, vinske stiskalnice, stiskalnice za olive, škropilnice proti peronospori, stroje za sadje lupiti, sušilnice za sadje in zelenjad, vinske srkalnice, kletarsko orodje, pompe, krožne žage, decimalne in živinske vage, stroje za mleko posnemati, srkala, stroje za vrtati, stiskalnice za sladko krmo, stroje za prati, stroje za lan otrepati i. t. d.

Vse v najboljši sestavi po fabriški ceni.

== Jamčenje, olajšava plačevanja in oddaja na preskušnjo. ==

Tovarna strojev za kmetijstvo in vinarstvo

Ig. HELLER na Dunaji, (28—10)

II. Praterstrasse Nr. 78.

Slovenski, nemški in laški cenik, ki ima 144 strani in polno podob se pošilja na zahtevanje zastoj in franko.

Pošteni zastopniki se povsod sprejemajo.

Nik. Hoffmann,

tovarnar kirurških instrumentov, umetni, ter orožni kovač in nožar

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svojo raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloga obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako prodano reč jamči, da je dobra in iz najboljšega blaga narejena.

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakovosti narede. (7—12)

! Domača tvrdka!

Tovarna za kose, srpe, slamorezne kose, lopate, krampe i. t. d.

Kajetan Ahačič-ove vdove v Trziču na Gorenjskem

prodaja z garancijo za najboljše jeklo kose po sledečih cenah:

Mera pesti	6,	6 1/2,	7,	7 1/2,
Cena kr.	75,	80	85,	90.

Srpe navadne po 35 kr. in večje po 40 kr.

== Blago, ki ne služi, se nazaj vzame. ==

Na debelo primerno cenejši!

Tovarna izdeluje tudi vse druge močnejše kovaške izdelke, kakor žvenkelje za zvonove, nakovala (ambose), vezi, ter tudi sprejema popravo teh reči. (56—2)

Zbirka

DOMAČIH ZDRAVIL,

kakor jih rabi slovenski narod.

S poljudnim opisom

človeškega telesa.

Drugi natis.

Dobiti je v Celji pri založniku Dragotin Hribar-ju. Cena 40 kr., s pošto 45 kr. — Na prodaj je tudi v »Katoliški bukvarni«, J. Giontini-ju in M. Gerber-ju v Ljubljani. (59—1)

== Prekupci dobijo popust. ==

C. kr. priv.

„Assicurazioni Generali v Trstu“

(ustanovljena l. 1831.)

Poroštveni zaklad je štel 31. decembra 1889. l.	gld. 40,758.238·42
Družba je od pričetka do sedaj plačala škode	„ 227,378.631·43
Dne 31. decembra 1889. l. je bilo v oddelku za življenje zavarovane glavnice	„ 166,904.648·39
Premijski listi in premije, ki so za plačati v poznejših letih v oddelku za ogenj	„ 23,544.053·22

Assicurazioni Generali zavaruje v nastopnih oddelkih:

1.) na življenje;

2.) proti škodi po ognju pri cerkvah, grajščinah, pristavah, hišah sploh, pri pohištvu, raznem blagu, lesu, oglju v poslopih in na planem ter proti škodi po razdiranju in iznašanju, kakor tudi po streli in razpoku plina ali parnih kotlov.

Občinam, cerkvam, samostanom, dobredelnim ustanovam, in grajščinam dovoli Assicurazioni Generali 20% odbitka od navadne premije.

3.) proti škodi vsled vožnje na morju, rekah, kanalih, jezerih in na kopnem za blago, izdelke, ladje in za vrednostne pošiljatve po pošti;

4.) proti škodi na strtih zrealih in zrealnem steklu;

5.) proti telesnim nezgodam na račun l. občne avstrijske zavarovalne družbe na Dunaji;

6.) proti škodi po toči na pridelkah na račun »ogrške delničarske družbe za zavarovanje proti škodi po toči v Budapešti«

— V oddelku za življenje jamčijo zavarovalni pogoji zavarovancu razven drugih prednost tudi tele:

po petletnem obstanku zavarovanja ne zgubi polica veljave tudi ob samomoru in dvoboju;

po triletnem zavarovanju ne more priti nezadolžena polica na noben način ob veljavo;

pravico do obnovenja (v teku 3 mesecev) police, ki je vsled zamude plačilnih obtokov zgubila veljavo in to brez ozira na zavarovancevo zdravje;

omejitev ničevnih uzrokov samo na priznano goljufijo;

dolžnost in sicer do 15.000 gld.;

ravno tako tudi, če je brambovec ali rezervist poklican na vojsko in sicer do 50.000 gld.

Oddelek za življenje je popolnoma samostojen, ima svoje premoženje in je od drugih oddelkov tako ločen in nezavisen, da tudi zguba pri oddelkih za škodo po ognju ali vožnji nima na oddelek za življenje nobenega vpljiva.

Družba dovoli vse olajšajne, ki so mogoče ob določitvi premij in pri izplačanju škod, katere se hitro in v gotovini izplačujejo.

Glavni zastop je v Ljubljani

pri **C. TAGLIAPIETRU**

v Gradišah št. 4.

(1—7)

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto ex to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Pravi stari slivovec in breskovec (persico) prodaja upravništvo grajščine Impolca, pošta Radna na Dolenjskem. Ceniki se pošiljajo na zahtevo zastoj in franko. (11)

Nosne obročke za bike prodaja c. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani in sicer take z zmetjo po 60 kr. in take z vijakom po 50 kr. s pošto vred. (26)

Za čebelarje, ki imajo panje s premičnimi satniki prodaja Jakob Žumer v Gorjah, pošta Bled, lepe v furnirski žagi narezane lipove remeljce. Iz njih more čebelar sam zbiti satnike, po naročilu jih pa gorenji tudi uže narejene pošlje. Cene so prav nizke. (29)

Išče se izurjen kovač, ki zna okovati vsa kmetijska orodja in dobro razume konje podkovati. Kovači ki se spoznajo o živino-zdravstvu imajo prednost. Ponudbe naj se pošljejo na uredništvo „Kmetovalca“ v Ljubljano. (49)

Modro galico za škropljenje trt proti strupeni rosi oddaja le udom c. kr. kmetijska družba, klgr. po 26 kr. z zavojem vred. (50)

Suhe slive (češplje) ima na prodaj Ivan Urbančič v Trnovem pri Il. Bistrici. (51)

Čistokrvnega jorkširskega mrjasca, vzorno lepega, 8 mesecev starega proda za 50 gld. Ivan Baumgartner, grajščak v Fužinah pod Ljubljano. (52)

Nekaj izvrstnih angleških kos je še naprodaj v pisarni kmetijske družbe v Ljubljani in sicer 80% dolge po 1 gld. 30 kr., in 75% dolge po 1 gld. 20 kr. (53)

Sir v hlebih po 10—16 $\frac{1}{2}$ ima naprodaj grajščina Rakovnik, pošta Št. Rupert na Dolenjskem. (54)

30 starih še dobrih panjev, to je brez romičkov ima naprodaj prav po ceni Potepan v Dolenjem Zemonu, pošta Il. Bistrica. (55)

Lepo obširno posestvo

ležeče prav blizu Ljubljane, odda se v zakup (v najem) takoj ali od sv. Mihela naprej prav po ceni.

Priložna poslopja, hlevi itd. Posestvo se tudi proda pod prav vgodnimi pogoji. (61—1)
Obrniti se je do J. Rodé-Dogana v Ljubljani.

Kose z znamko „kosec“

iz najboljšega angleškega srebrnatega jekla, razpošilja na občine in posameznike

edina tovarniška zaloga za Avstrijo
L. Münzer v Drohobycz (v Galiciji).

Te kose so svetovnoznane zbog njih lah-kote, dvojnega kaljenja, rezivosti in prožnosti. Enkratno klepanje zadostuje za dolgo, in se morejo rabiti če jih tudi samo brusiš in nič ne klepaš. Z enkratnem brusenjem moreš kositi 120 korakov najtrše trave. (49—5)

Dolžina v centimetrih 62. 65. 70. 75.

Cena za 1 koso gld. 1.—, 1.05, 1.10, 1.20,
80. 85. 90. 95. 100.

gld. 1.30, 1.40, 1.50, 1.60, 1.70.

Kose se pošiljajo z obratno pošto proti gotovi plači ali proti postnem povzetju. Če se naroči najmanj 10 kos, stoji vožarina za eno 2 do 3 kr.

Mnogobrojna pohvalna pisma se prilože pošiljatkam.

Pozor na sleparje!!! Pristne so le tiste kose, ki imajo znamko „kosec“ vtisneno in se neposredno naroče pri

L. Münzer v Drohobycz (Galicija).

Kmetovalci, ki zbirajo naročila, dobe protizijo.

Važno za posestnike lepntih streh!

Patent-Starrtheer

(Stabilni katran)

je preskušena in zanesljiva maža za nove kakor stare poškodovane strehe od lepnice in za izolovanje proti vlagi. — Ž njim se mrzlo maže, ne postane mehek pri najhujši solnčni vročini in da ga ni potrebno potrositi s peskom kakor navadni katran. — Prodajamo strešno lepnicco, strešni lak (kovinski katranov vosek), rdeči lak, lesni cement, strešni kit, asfaltovo smolo, premogov katran karbolinej in lesni katran.

Vse po najnižji ceni.

Tovarne kemijskih izdelkov v Turmitzu itd.

Dunaj, II., Scherzergasse Nr. 1/2. (33—5)

Opomnja. Za razkuževanje prodajamo: Kreolin, surovo karbolno kislino, karbolno apno, razkuževalni prašek, železni vitrijol kot najboljša obrambena sredstva proti kužnim boleznim.

Navodila in cenike zastoj in poštneine prosto.

Tinktura za želodec

katero pripravlja G. Piccoli, lekar pri „Angelu“ v Ljubljani na Dunajski cesti.

Tinkturo za želodec pošilja izdelovatelj v zaboječih po 12 in več steklenic. Zaboječek po 12 stekl. velja gld. 1.36, z 55 stekl. (zaboječek 5 kg.) velja gld. 5.26. Poštne troške plačajo naročniki. Stekleničice po 15 kr. dobivajo se tudi v raznih lekarnah.

Odrašeni jemljejo na tešče po eno žlico na dan, otroci po eno kočetno z vodo pomešano. Učinek bo potem ali večji ali manji, kakoršna je narava dotičnika, in pokaže se ali preje ali pozneje. Zato treba se je vsakemu po svoji telesnosti ravnati, da tudi več ali pa še manj vzame. Ta tinktura ozdravi prav hitro bolečine v prebavnih delih; kot čistilno, telo odpirajoče sredstvo pa deluje bolj počasi in to šele čez nekaj ur.

Ako se naredi na dnu steklenice gošča, naj se pred porabo tinkture steklenica do dobrega pretrese, kajti ravno gošča sestoji iz onih snovij rabarbare, ki se izločijo iz sestavine zdravila.

Pri vživanji te tinkture treba natančno se držati zmernega, ne preobilnega uživanja jedil in pijač. Vsaka steklenica te tinkture ima utisnjeno ime izdelovateljevo (G. Piccoli, Laibach) in jej je pridejan popis o rabi v treh jezikih, na kojem ovitku je natisnjena postavna zavarovana znamka ali marka. (58—1)

Naroča se ta tinktura v lekarni G. Piccolijevi v Ljubljani na dunajski cesti, kjer se po postnem povzetju najhitreje odposilja.

Varstvo proti

živinski kugi, perečem ognju prasičev, muham v hlevih, raznim mrčesem, guilobi in trhlenobi lesa, gobam na lesu in zidovju itd.

da edino le najboljši in priznan

Bartlov pristni karbolinej,

ki naredi les 3 do 4krat trpežnejši in lepo barvan. Popise zastoj. 5 klgr. po pošti stoji 1 gld. 50 kr., 100 klgr. 16 gld. na Dunaji (44—6)

Stroški neznatni — korist tisučera — kakovost ne presežena!

Mihael Barthel & Co.

na Dunaji X., Keplergasse 20.

(Ustanovljena hiša l. 1781.)

Zaloga v Ljubljani pri bratih Eberl.

Dopisuje se slovenski!